

**Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5 oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej –
Geografia bez tajemnic
na rok szkolny 2026/2027**

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I.1.	Mapa źródłem informacji	☺ wymienia podstawowe cechy mapy.	☺ wskazuje na mapie jej elementy (treść, tytuł, skalę, legendę, siatkę kartograficzną); ☺ odczytuje informacje z mapy i planu, stosując legendę.	☺ wskazuje na mapie północ i pozostałe kierunki świata; ☺ wyjaśnia, na czym polega zorientowanie mapy.	☺ rozróżnia różne rodzaje map (tematyczne, ogólnogeograficzne) i podaje ich przykłady.	☺ wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy map pod kątem ich przydatności w różnych sytuacjach, np. planowania podróży, zrozumienia zjawisk geograficznych itp.; ☺ potrafi krytycznie ocenić informacje zawarte na mapach różnego typu, analizując ich dokładność, skalę i przeznaczenie.
I.2.	Skala na mapach i planach	☺ wyjaśnia pojęcie skali; ☺ odczytuje skalę z mapy.	☺ rozpoznaje sposoby zapisu skali na mapie (skala liczbowa, mianowana, podziałka liniowa); ☺ stosuje skalę mapy do obliczania odległości między wybranymi obiektami.	☺ zapisuje tę samą skalę w różnej postaci (liczbowej, mianowanej, podziałki liniowej).	☺ porównuje ze sobą skale; ☺ wyjaśnia na czym polega generalizacja mapy.	☺ stosuje skalę map do rozwiązywania praktycznych zadań związanych np. z planowaniem podróży; ☺ analizuje, jak wybór skali wpływa na dokładność i rodzaj przekazywanych informacji na mapie.
I.3.	Ukształtowanie powierzchni na mapie	☺ wyjaśnia pojęcia: wysokość bezwzględna, wysokość względna, poziomica; ☺ czyta treść mapy ogólnogeograficznej Polski, zwracając uwagę na zastosowaną skalę barw.	☺ odczytuje wysokości bezwzględne z rysunku poziomicowego i mapy hipsometrycznej; ☺ podaje przykłady map, gdzie stosuje się układ poziomic do przedstawienia rzeźby terenu.	☺ wyjaśnia, jak powstają mapy poziomicowe i hipsometrycznej; ☺ oblicza wysokość względną między dwoma obiektami, np. podnóżem a szczytem.	☺ charakteryzuje ukształtowanie terenu, posługując się mapą poziomcową lub hipsometryczną; ☺ wyjaśnia dlaczego poziomicę na mapach się nie przecinają.	☺ na podstawie mapy poziomicowej lub hipsometrycznej analizuje i interpretuje rzeźbę terenu.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
I.4.	Południki i równoleżniki	🗺 wskazuje na globusie i mapie świata bieguny oraz południki i równoleżniki.	🗺 wskazuje na globusie i mapie świata południk zerowy i 180° oraz równik, zwrotniki i koła podbiegunowe; 🗺 wskazuje na globusie i mapie świata półkule Ziemi i podaje ich nazwy.	🗺 podaje cechy południków i równoleżników, wyjaśnia pojęcia: siatka geograficzna i kartograficzna; 🗺 stosuje skróty międzynarodowe kierunków świata.	🗺 wyjaśnia, dlaczego kształt południków i równoleżników różni się na globusie i na mapie; 🗺 określa położenie obiektów na globusie i na mapie, podając półkule, na których się znajdują.	🗺 wyjaśnia, jak system południków i równoleżników pozwala na precyzyjne określanie położenia każdego miejsca na Ziemi.
I.5.	Kontynenty i oceany	🗺 wymienia nazwy kontynentów i oceanów; 🗺 wskazuje ich położenie na globusie i mapie świata.	🗺 określa położenie kontynentów i oceanów względem równika i południka zerowego; 🗺 podaje wiek, w którym rozpoczęła się epoka wielkich odkryć geograficznych.	🗺 porządkuje kontynenty i oceany pod względem ich powierzchni od największych do najmniejszych; 🗺 podaje cechy wielkich form ukształtowania powierzchni Ziemi (nizin, wyżyn i gór).	🗺 wymienia przykładowe powody, dla których Europejczycy wyruszyli na trasy wielkich wypraw geograficznych; 🗺 podaje przykłady wielkich odkrywców i podróżników oraz wskazuje na mapie trasy ich wypraw.	🗺 wykonuje prostą mapę świata z zaznaczonymi kontynentami i oceanami, korzystając z narzędzi plastycznych lub cyfrowych; 🗺 planuje wymyśloną podróż dookoła świata, wskazując trasy morskie i kontynenty, które chciałby odwiedzić, uzasadniając swój wybór.
Podsumowanie działu I						
II.1.	Różnorodność krajobrazów w Polsce	🗺 wyjaśnia pojęcie krajobrazu; 🗺 wymienia elementy środowiska wchodzące w skład krajobrazu; 🗺 podaje nazwy pasów krajobrazowych w Polsce.	🗺 dzieli krajobrazy na naturalne i kulturowe; 🗺 wskazuje na mapie położenie pasów krajobrazowych Polski; 🗺 opisuje krajobraz, który widzi wokół domu lub szkoły; 🗺 określa nazwę pasa krajobrazowego, w którym jest położona miejscowość, w której znajduje się szkoła.	🗺 podaje przykłady czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które zadecydowały o dzisiejszym ukształtowaniu powierzchni Polski; 🗺 wskazuje różnice między krajobrazem naturalnym a kulturowym i podaje przykłady krajobrazów naturalnych i kulturowych.	🗺 nazywa i wskazuje na mapie położenie wybranych krain geograficznych; 🗺 przedstawia główne cechy krajobrazów Polski i wykazuje ich zróżnicowanie.	🗺 porównuje różne krajobrazy Polski pod względem ich przyrodniczych i kulturowych aspektów, wykorzystując do tego mapy, atlasy oraz dodatkowe źródła informacji.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
II.2.	Krajobraz nadmorski	🗺️ wskazuje na mapie położenie pasa krajobrazowego pobraża; 🗺️ wymienia nazwy głównych typów wybrzeży morskich w Polsce; 🗺️ podaje co najmniej dwa przykłady cech charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego.	🗺️ wskazuje na mapie położenie Pobrzeża Szczecińskiego, Koszalińskiego i Gdańskiego; 🗺️ wskazuje na mapie położenie Wybrzeża Słowińskiego, w tym miast, jezior i Słowińskiego Parku Narodowego; 🗺️ rozpoznaje w opisach, filmach i na ilustracjach główne typy wybrzeży morskich w Polsce.	🗺️ podaje przykłady charakterystycznych zjawisk pogodowych występujących w pasie nadmorskim (sztorm, bryza); 🗺️ wskazuje cechy przyrodnicze i kulturowe krajobrazu Wybrzeża Słowińskiego.	🗺️ porównuje ze sobą wybrzeża wydmy i klifowe; 🗺️ charakteryzuje Słowiński Park Narodowy.	🗺️ wyjaśnia zależność między rozbudową mierzei a powstawaniem jezior przybrzeżnych; 🗺️ wyjaśnia zmienność kierunku wiania bryzy dziennej i nocnej.
II.3.	Krajobraz pojezierny	🗺️ wskazuje na mapie położenie pasa krajobrazowego pojezierzy; 🗺️ wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla Pojezierza Mazurskiego.	🗺️ wskazuje na mapie położenie krain geograficznych: Pojezierze Pomorskie, Pojezierze Wielkopolskie, Pojezierze Mazurskie; 🗺️ rozpoznaje Pojezierze Mazurskie w opisach, na filmach i ilustracjach.	🗺️ wskazuje na mapie Pojezierza Mazurskiego: największe miasto regionu, Szlak Wielkich Jezior Mazurskich oraz jeziora Śniardwy i Mamry; 🗺️ wyjaśnia związek między ukształtowaniem powierzchni pojezierzy a występowaniem w przeszłości lądolodu; 🗺️ podaje przykłady aktywnego wypoczynku i sportów, które można uprawiać na Pojezierzu Mazurskim.	🗺️ podaje przykłady najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego regionu i wskazuje je na mapie.	🗺️ wykazuje związek między granicą pasa pojezierzy a granicą ostatniego zlodowacenia na terenie Polski; 🗺️ uzasadnia, dlaczego Pojezierze Mazurskie jest dla turystów ciekawym historycznie i przyrodniczo regionem Polski.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
II.4.	Krajobraz nizin środkowej Polski	📍 wskazuje na mapie położenie pasa krajobrazowego nizin środkowopolskich; 🗨️ wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla pasa nizin środkowopolskich.	📍 wskazuje na mapie Nizinę Mazowiecką oraz największe miasta regionu; 🗨️ wymienia cechy charakterystyczne Niziny Mazowieckiej; 🗨️ wyjaśnia pojęcia: pradolina, kotlina.	📍 wskazuje na mapie położenie krain geograficznych: Nizina Śląska, Południowowielkopolska, Mazowiecka, Północnopodlaska, Południowopodlaska; 📍 wskazuje na mapie położenie parku narodowego utworzonego na obszarze Puszczy Kampinoskiej.	📍 wskazuje na mapie Kotlinę Warszawską oraz rzeki: Wisłę, Narew, Pilicę, Bzurę, Wkrę, Bug; 🗨️ wyjaśnia pojęcia: meandry, starorzecza; 🗨️ wymienia cechy krajobrazu Puszczy Kampinoskiej.	🗨️ wskazuje zależność między rozwojem rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej a powierzchnią naturalnych lasów w tym regionie; 🗨️ wyjaśnia dlaczego na terenie Puszczy Kampinoskiej utworzono Kampinoski Park Narodowy.
II.5.	Krajobraz wielkomiejski	📍 wskazuje na mapie Warszawę; 🗨️ wymienia cechy dużego miasta.	🗨️ wyjaśnia, dlaczego w Warszawie znajdują się siedziby najwyższych władz państwowych; 🗨️ charakteryzuje wybrane funkcje Warszawy; 📍 rozpoznaje na ilustracjach znane miejsca i budynki Warszawy.	📍 wskazuje na mapie największe miasta w Polsce; 📍 wskazuje na planie Warszawy położenie wybranych znanych miejsc i budynków; 🗨️ wymienia zalety i wady życia w wielkim mieście.	🗨️ wyjaśnia, kiedy miejscowość możemy uznać za miasto; 🗨️ podaje nazwy części, z których składa się duże miasto (śródmieście, osiedla mieszkaniowe, dzielnice przemysłowe, przedmieścia).	🗨️ porównuje krajobraz Warszawy i innych miast Polski; 🗨️ przygotowuje w dowolnie wybranej formie informacje o dużym mieście położonym najbliżej swojego miejsca zamieszkania.
Podsumowanie działu II						
III.1.	Krajobraz miejsko-przemysłowy	📍 wskazuje na mapie pas wyżyn i Wyżynę Śląską; 🗨️ wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej.	📍 rozpoznaje węgiel kamienny; 🗨️ charakteryzuje rozwój przemysłu na Wyżynie Śląskiej; 📍 wskazuje na mapie największe miasta Wyżyny Śląskiej.	🗨️ charakteryzuje krajobraz pasa wyżyn; 🗨️ podaje przykłady produktów wytworzonych przy wykorzystaniu węgla kamiennego; 🗨️ wyjaśnia pojęcia: przemysł, aglomeracja.	🗨️ przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka; 🗨️ podaje przykłady rewitalizacji na terenie Wyżyny Śląskiej.	🗨️ podaje przykłady przemysłu ciężkiego; 🗨️ wyjaśnia, dlaczego zespół miejski Górnego Śląska to konurbacja; 🗨️ wyjaśnia, dlaczego coraz mniej osób na Górnym Śląsku pracuje w przemyśle.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
III.2.	Krajobraz rolniczy	👉 wskazuje na mapie Wyżynę Lubelską; 👉 wymienia główne cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej.	👉 wskazuje na mapie największe miasta Wyżyny Lubelskiej; 👉 podaje nazwę najżyźniejszej gleby w Polsce i nazwę skały, na której się utworzyła; 👉 rozpoznaje na ilustracjach i filmach wąwoz lessowy.	👉 podaje cechy charakterystyczne dla krajobrazu wiejskiego; 👉 wymienia nazwy roślin uprawianych na Wyżynie Lubelskiej; 👉 wyjaśnia, jak powstają wąwozy lessowe.	👉 wyjaśnia zależność między obecnością lessu a występowaniem czarnoziemu; 👉 wskazuje przeznaczenie uprawianych na Wyżynie Lubelskiej roślin oraz hodowanych zwierząt; 👉 opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej.	👉 udowadnia prawdziwość stwierdzenia, że Wyżynę Lubelską nazywa się czasem zagłębieniem rolniczym Polski; 👉 przygotowuje w dowolnie wybranej formie informacje o jednym z miejsc na Wyżynie Lubelskiej ważnym pod względem kulturowym.
III.3.	Krajobraz krasowy	👉 wskazuje na mapie Wyżynę Krakowsko-Częstochowską; 👉 wymienia co najmniej dwie cechy krajobrazu charakterystyczne dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.	👉 podaje nazwę skały, w której zachodzi proces krasowienia (wapienie); 👉 rozpoznaje skałę wapienną; 👉 nazywa główne elementy krajobrazu krasowego i rozpoznaje je na ilustracjach; 👉 dzieli formy krasowe na kras powierzchniowy i podziemny.	👉 wskazuje na mapie położenie Ojcowskiego Parku Narodowego; 👉 wskazuje Szlak Orlich Gniazd jako przykład dziedzictwa kulturowego regionu; 👉 wyjaśnia na czym polega krasowienie.	👉 wyjaśnia, dlaczego Wyżynę Krakowsko-Częstochowską nazywa się Jurą; 👉 wskazuje na modelu, schemacie lub ilustracji formy naciekowe jaskini (stalaktyty, stalagmity, stalagnaty); 👉 podaje przykłady dziedzictwa przyrodniczego chronione w Ojcowskim Parku Narodowym.	👉 charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd; 👉 wyjaśnia, dlaczego zamki na Szlaku Orlich Gniazd mają białą barwę; 👉 tworzy model jaskini krasowej.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
III.4.	Krajobraz górski	- wskazuje na mapie pas gór oraz Tatry; - wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego; - podaje nazwę parku narodowego leżącego w Tatrach.	- wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie; - nazywa i wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr; - rozpoznaje na ilustracjach elementy krajobrazu wysokogórskiego; - podaje przykłady popularnych miejsc odwiedzanych przez turystów w Tatrach Wysokich i Zachodnich.	- wskazuje podobieństwa i różnice w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich; - omawia cechy pogody w górach; - wymienia po kolei piętra roślinności w Tatrach; - wymienia nazwy roślin i zwierząt charakterystycznych dla Tatr.	- wskazuje na mapie łańcuchy górskie Karpat i Sudetów oraz ich najwyższe pasma górskie; - wyjaśnia, dlaczego w górach roślinność układa się piętrowo; - opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach; - analizuje negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr.	- wykazuje specyfikę regionu na podstawie map, zdjęć, filmów geograficznych; - wyjaśnia jak powstaje wiatr halny; - przedstawia miejsce w Tatrach, które chciałby odwiedzić korzystając z różnych źródeł informacji.
III.5.	Ocena najbliższego krajobrazu	- określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski; - wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy, w tym elementy zagospodarowania antropogenicznego.	- podaje przykłady działań przyczyniających się do poprawy najbliższego otoczenia; - wyjaśnia czym jest plan zagospodarowania przestrzennego.	- wyjaśnia w jakim celu dokonuje się oceny krajobrazu; - wskazuje elementy, na które powinno się zwracać uwagę podczas oceny krajobrazu; - dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego ładu i estetyki zagospodarowania.	proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy, mające na celu poprawę estetyki i funkcjonalności.	- przeprowadza szczegółową analizę krajobrazu najbliższej okolicy, uwzględniając aspekty przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne. - opracowuje plan działań, mający na celu poprawę jakości krajobrazu najbliższego otoczenia, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.
Podsumowanie działu III						

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
IV.1.	Strefowość i piętrowość klimatyczno-roślinna na świecie	- wymienia nazwy stref klimatycznych i krajobrazowych występujących na Ziemi; - odczytuje informacje z mapy średnie roczne temperatury powietrza na Ziemi i rocznej sumy opadów atmosferycznych.	- opisuje położenie poszczególnych stref klimatycznych, używając mapy stref klimatycznych na Ziemi; - dopasowuje krajobrazy do odpowiadających im stref klimatycznych.	- porządkuje strefy klimatyczne i krajobrazowe na Ziemi w kolejności od równika do biegunów; - rozpoznaje na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi.	- przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych; - charakteryzuje każdą ze stref krajobrazowych; - wskazuje zależność między różnicami w nagrzewaniu się powierzchni Ziemi a występowaniem stref klimatycznych.	- wyjaśnia rozkład przestrzenny stref klimatyczno-krajobrazowych na świecie; - wskazuje podobieństwa między układem stref krajobrazowych na Ziemi a piętrowością klimatyczno-roślinną na obszarach górskich.
IV.2.	Wilgotne lasy równikowe	- określa położenie wilgotnych lasów równikowych; - wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla strefy wilgotnych lasów równikowych.	- podaje nazwy obszarów występowania wilgotnych lasów równikowych i wskazuje je na mapie; - odczytuje z klimatogramu wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie równikowym; - rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych na różnych kontynentach.	- wymienia cechy klimatu równikowego; - podaje przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców wilgotnych lasów równikowych; - podaje przykłady przystosowania się roślin do życia w klimacie równikowym wilgotnym.	- podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji; - wyjaśnia, dlaczego wilgotny las równikowy jest „wiecznie zielony”; - podaje przykłady przystosowań człowieka do życia w lesie równikowym.	- omawia wyjątkowość ekosystemów wilgotnego lasu równikowego; - wskazuje współzależności między elementami krajobrazu wilgotnego lasu równikowego a warunkami życia człowieka.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
IV.3.	Lasy strefy umiarkowanej	👉 wskazuje na mapie występowanie lasów strefy umiarkowanej; 👉 wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla lasów strefy umiarkowanej.	👉 odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie umiarkowanym; 👉 rozpoznaje lasy strefy umiarkowanej na zdjęciach, w opisach i filmach; 👉 podaje przykłady roślin i zwierząt żyjących w lasach strefy umiarkowanej.	👉 wymienia cechy klimatu umiarkowanego; 👉 wymienia nazwy termicznych pór roku występujących w klimacie umiarkowanym; 👉 rozpoznaje i nazywa piętra lasu strefy umiarkowanej.	👉 wyjaśnia, dlaczego wiele lasów strefy umiarkowanej zamieniono na pola uprawne; 👉 uzasadnia wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka w lasach strefy umiarkowanej; 👉 porównuje warunki klimatyczne, krajobrazowe i siedliskowe lasu strefy umiarkowanej z lasami równikowymi.	👉 przygotowuje prezentację dotyczącą lasu strefy umiarkowanej na podstawie własnych obserwacji terenowych, dokumentacji fotograficznej, filmowej i własnych notatek.
IV.4.	Sawanna i step	👉 wskazuje na mapie występowanie strefy sawanny i stepu; 👉 wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla strefy sawanny i stepu.	👉 odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w strefie sawanny i stepu; 👉 rozpoznaje sawannę i step na zdjęciach, w opisach i filmach; 👉 podaje przykłady roślin i zwierząt żyjących na sawannie i stepie.	👉 wymienia charakterystyczne cechy klimatów sawanny i stepu; 👉 charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazu sawann i stepów; 👉 podaje przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania, głównych zajęć mieszkańców sawanny i stepu; 👉 wyjaśnia kim są nomadzi.	👉 opisuje zmienność krajobrazu od lasu równikowego do suchej sawanny; 👉 porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów; 👉 uzasadnia wpływ warunków klimatycznych i krajobrazowych na życie człowieka na sawannach i stepach.	👉 wyjaśnia czym jest i gdzie znajduje się obszar pampy i prerii, korzystając z różnych źródeł informacji.
Podsumowanie działu IV						

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
V.1.	Pustynie gorące i lodowe	🗺️ wskazuje na mapie występowanie stref pustyń gorących i pustyń lodowych; 🗨️ wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla pustyń gorących i lodowych.	📊 odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów dla pustyń gorących i lodowych; 🗺️ wskazuje na mapie największe pustynie gorące i lodowe, podaje ich nazwy; 🔍 rozpoznaje cechy charakterystyczne pustyń gorących i lodowych; 🗨️ wymienia przykłady roślin i zwierząt przystosowanych do życia na pustyni.	🗨️ opisuje, jak warunki klimatyczne wpływają na życie na pustyni; 🗨️ charakteryzuje przystosowanie wybranych roślin i zwierząt do życia na pustyni; 🗨️ podaje przykłady sposobów gospodarowania ludzi na pustyniach; 🗨️ wyjaśnia kim są Inuici.	🗨️ wyjaśnia pojęcie oazy i jej znaczenie dla życia na pustyni; 🗨️ porównuje pustynie gorące i lodowe pod względem warunków klimatycznych, typowej roślinności i zwierząt.	🗨️ analizuje wpływ działalności człowieka na środowisko pustyń gorących i lodowych oraz wyzwania związane z ochroną tych obszarów.
V.2.	Tajga i tundra	🗺️ wskazuje na mapie położenie strefy tajgi i tundry; 🗨️ wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla tajgi i tundry.	📊 odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w strefie tajgi i tundry; 🗨️ wymienia przykłady roślin i zwierząt przystosowanych do życia w tych strefach; 🗨️ podaje przykłady zajęć, którymi trudnią się mieszkańcy tajgi i tundry.	🗨️ opisuje, jak warunki klimatyczne wpływają na życie w tajdze i tundrze; 🗨️ wyjaśnia, czym różni się tajga od tundry, podaje podobieństwa i różnice; 🗨️ wyjaśnia pojęcia: laso-tundra, wieloletnia zmarzlina.	🗨️ opisuje działalność człowieka w tajdze i tundrze oraz jej wpływ na te ekosystemy; 🗨️ wyjaśnia, dlaczego stawianie budynków na wieloletniej zmarzlinie jest utrudnione.	🗨️ analizuje wpływ zmian klimatu na ekosystemy tajgi i tundry.

Nr	Temat	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
V.3.	Krajobraz śródziemnomorski	📍 wskazuje na mapie regiony świata o klimacie śródziemnomorskim; 🗨️ wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla klimatu śródziemnomorskiego.	📍 odczytuje z klimatogramu i map klimatycznych wartości temperatury powietrza i opadów w klimacie śródziemnomorskim; 🗨️ wyjaśnia co to jest makia; 📍 podaje przykłady typowych roślin dla tego krajobrazu.	🗨️ wymienia cechy roślinności śródziemnomorskiej; 📍 odczytuje z mapy nazwy państw leżących w basenie Morza Śródziemnego; 🗨️ podaje przykłady walo-rów turystycznych tego regionu; 🗨️ opisuje krajobraz wybrzeża Morza Śródziemnego na podstawie fotografii.	📍 na podstawie klimatogramów charakteryzuje przebieg temperatur powietrza i opadów w ciągu roku w strefie śródziemnomorskiej w zależności od położenia względem równika; 🗨️ wyjaśnia, dlaczego w krajach śródziemnomorskich rozwinięta jest turystyka; 🗨️ opisuje wpływ tego klimatu na sposób życia i gospodarkę ludzi.	🗨️ analizuje wpływ działalności człowieka na krajobraz śródziemnomorski; 🗨️ przygotowuje hasła reklamujące wakacje w wybranym kraju śródziemnomorskim.
V.4.	Himalaje i ich mieszkańcy	📍 wskazuje na mapie położenie Himalajów; 🗨️ wymienia co najmniej dwie cechy charakterystyczne dla krajobrazu wysokogórskiego Himalajów.	📍 odczytuje z mapy nazwy państw położonych na obszarze Himalajów; 🗨️ opisuje podstawowe cechy klimatu Himalajów; 🗨️ wymienia przykłady zwierząt i roślin występujące w Himalajach.	📍 wskazuje na mapie Mount Everest oraz Wyżynę Tybetańską i pasmo Karakorum; 🗨️ wyjaśnia kim są Szerpowie; 🗨️ opisuje tradycyjne sposoby życia i gospodarki mieszkańców Himalajów; 🗨️ podaje przykłady zastosowania zwierząt do życia w Himalajach.	🗨️ analizuje wpływ środowiska naturalnego Himalajów na kulturę i codzienne życie ich mieszkańców; 🗨️ opisuje warunki pogodowe panujące na szczycie Mount Everestu.	🗨️ wyjaśnia jak zmienia się życie mieszkańców Himalajów w związku z rozwojem turystyki i globalizacją.

Podsumowanie działu V